

คู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน
Standard Manual
กระบวนการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร

จัดทำโดย
กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร
กรมส่งเสริมการเกษตร
ฉบับที่ ๑
วันที่ใช้ ๑ เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๖๑

คำนำ

กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร ในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบโครงการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร เล็งเห็นถึงความสำคัญของการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจให้เกษตรกรตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และนำเสนอทางเลือกในการใช้เทคโนโลยีการเกษตรทดแทนการเผา สร้างการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผา รวมทั้งสร้างต้นแบบในการทำการเกษตรปลอดการเผาเพื่อสนับสนุนการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตรในระยะต่อไป

การจัดทำคู่มือกระบวนการงานส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตรฉบับนี้ จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องสามารถนำไปเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติงาน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของงานดำเนินงาน ผู้จัดทำคาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือฉบับนี้จะเป็นส่วนหนึ่งในการปฏิบัติงาน เพื่อประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกร ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนเกษตรเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตร

ผู้จัดทำ

กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร

สิงหาคม ๒๕๖๑

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	(ก)
สารบัญ	(ข)
๑. หลักการและเหตุผล	๑
๒. วัตถุประสงค์	๑
๓. ขอบเขต	๑
๔. คำจำกัดความ	๒
๕. หน้าที่ความรับผิดชอบ	๒
๖. ผังกระบวนการงาน (Work Flow)	๓
๗. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	๔
๘. มาตรฐานการปฏิบัติงาน	๖
๙. ติดตามประเมินผล	๗
๑๐. เอกสารอ้างอิง	๗
๑๑. แบบฟอร์ม	๗
๑๒. ภาคผนวก	
- รายชื่อกระบวนการงานและผู้รับผิดชอบ	
- การวิเคราะห์กระบวนการทำงานโดยใช้ SIPOC ของกระบวนการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่ การเกษตร	
- ข้อกำหนดที่สำคัญและตัวชี้วัดของกระบวนการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร	

๑. หลักการและเหตุผล

ในปัจจุบันประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ภาคเหนือตอนบนได้ประสบปัญหาหมอกควันปกคลุมและเกิดมลพิษทางอากาศเป็นประจำทุกปี โดยมีสาเหตุหลักมาจากการเผาในที่โล่งทั้งในพื้นที่ป่าและพื้นที่การเกษตร ซึ่งการเผาดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก รวมทั้งยังส่งผลเสียต่อการทำอาชีพการเกษตรโดยตรง กล่าวคือ ทำให้ดินเสื่อมโทรม ขาดความอุดมสมบูรณ์ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น ผลผลิตที่ได้รับต่ำกว่าที่ควรจะเป็น รัฐบาลจึงได้ให้ความสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยมอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับผิดชอบดำเนินการควบคุมการเผาในพื้นที่การเกษตร และมอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตรดำเนินการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร

กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร ในฐานะหน่วยงานรับผิดชอบโครงการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร จึงเห็นถึงความสำคัญของการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้เกษตรกรตระหนักถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้น และนำเสนอทางเลือกในการใช้เทคโนโลยีการเกษตรทดแทนการเผา สร้างการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผา รวมทั้งสร้างต้นแบบในการทำการเกษตรปลอดการเผาเพื่อสนับสนุนการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตรให้เกิดความยั่งยืนต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานด้านการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตรให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนเกษตรกรเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตร

๓. ขอบเขต

คู่มือกระบวนการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตรครอบคลุมการดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

ส่วนกลาง -:

กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร

- ส่วนภูมิภาค :

สำนักงานเกษตรจังหวัดสำนักงานเกษตรอำเภอ/ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ จังหวัด ได้แก่ ๒๖ จังหวัดน่าน เชียงราย ตาก ลำปาง พะเยา แพร่ เชียงใหม่ ลำพูน แม่ฮ่องสอน อุตรดิตถ์ กาญจนบุรี กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครนายก นครพนม นครราชสีมา นครสวรรค์ บุรีรัมย์ ปราจีนบุรี พิจิตร เพชรบูรณ์ ร้อยเอ็ด ลพบุรี สกลนคร และจังหวัดอุดรธานี

ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ จังหวัด ๒๖ ครอบคลุมสาระสำคัญตั้งแต่ การชี้แจงการดำเนินงานของหน่วยงานส่วนกลาง การคัดเลือกเกษตรกรเป้าหมาย การวิเคราะห์ศักยภาพของพื้นที่ การถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกร และการจัดทำฐานข้อมูลเครือข่ายเกษตรกรในการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร

๔. คำจำกัดความ

พื้นที่ส่งเสริมการหยุดเผา หมายถึง พื้นที่ในจังหวัด จังหวัด ได้แก่ จังหวัดน่าน เชียงราย ตาก ๒๖ ลำปาง พะเยาแพร่ เชียงใหม่ ลำพูน แม่ฮ่องสอน อุตรดิตถ์ กาญจนบุรี กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครนายก นครพนม นครราชสีมา นครสวรรค์ บุรีรัมย์ ปราจีนบุรี พิจิตร เพชรบูรณ์ ร้อยเอ็ด ลพบุรี สกลนคร และจังหวัดอุดรธานี โดยเป็นจังหวัดที่ประสบปัญหารุนแรงในพื้นที่ภาคเหนือ จำนวน จังหวัด ๑๐ ประกอบด้วย จังหวัดน่าน เชียงราย ตาก ลำปาง พะเยาแพร่ เชียงใหม่ ลำพูน แม่ฮ่องสอน และจังหวัดอุดรดิตถ์

องค์ความรู้ หมายถึง ความรู้ที่เกิดจากการศึกษา วิจัย ทดลอง และพัฒนาจากการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร

๕. หน้าที่ความรับผิดชอบ

๕.๑ กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร กลุ่มวิศวกรรมเกษตร สร้างการรับรู้กระบวนการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร และอำนวยความสะดวก/สนับสนุนข้อมูลงบประมาณ/ให้กับหน่วยงานในระดับพื้นที่ รวมทั้ง ติดตามและประเมินผลโครงการร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัด/สำนักงานเกษตรอำเภอ

๕.๒ สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร ให้การสนับสนุนด้านองค์ความรู้ในพื้นที่ต่างๆ ในฐานะมีเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์)ปฏิบัติการต่างๆ ในพื้นที่(รวมทั้ง ติดตามและประเมินผลโครงการร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัดสำนักงานเกษตรอำเภอ/

๕.๓ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ/

๕.๓.๑ วางแผนการดำเนินกิจกรรมการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร

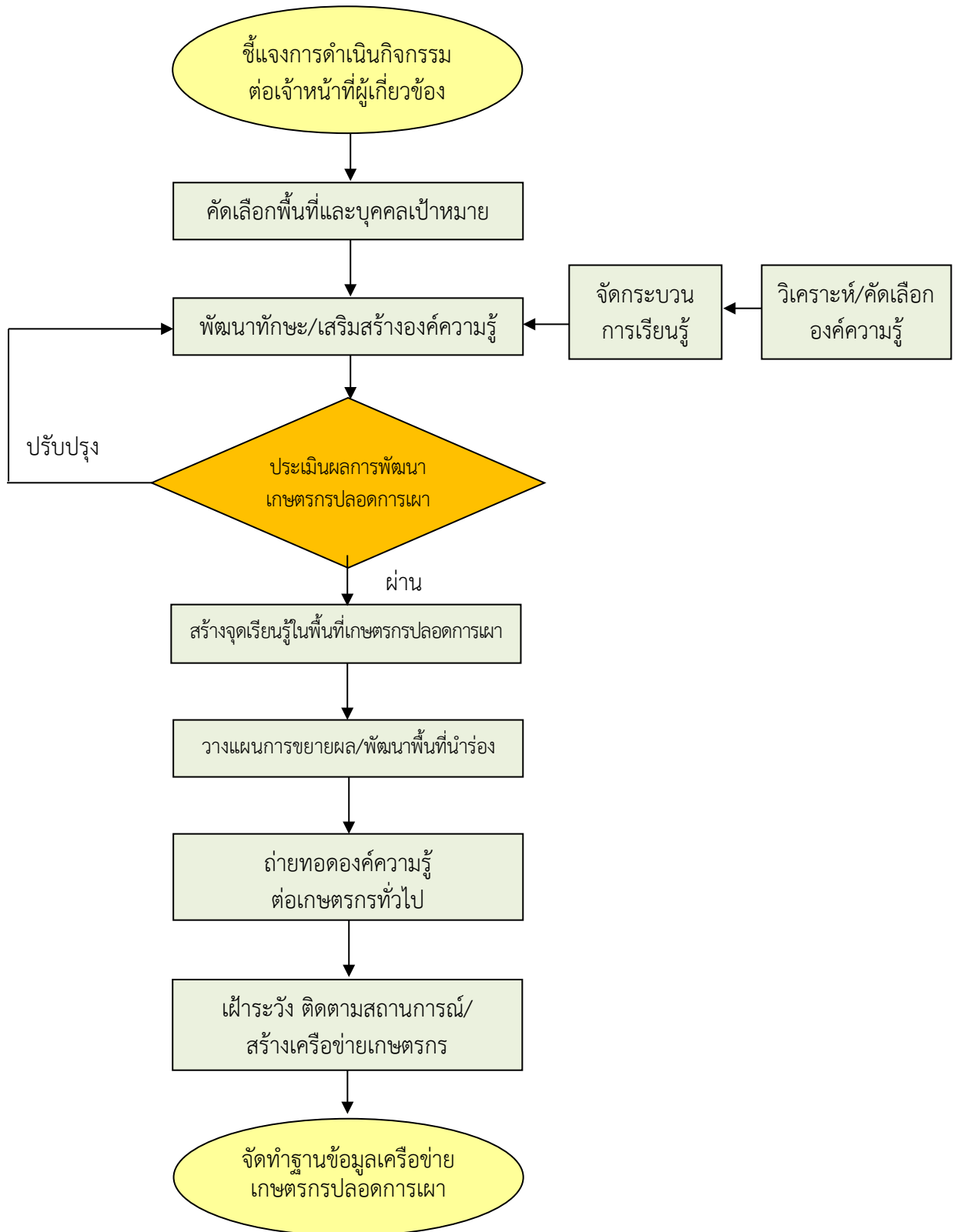
๕.๓.๒ สร้างการรับรู้ความเข้าใจให้กับเกษตรกรในกิจกรรมการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร

๕.๓.๓ ดำเนินงานตามกระบวนการในระดับพื้นที่

๕.๓.๔ ติดตามประเมินผลการดำเนินงาน

๕.๔ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สนับสนุนงานด้านการจัดทำฐานข้อมูลเครือข่ายเกษตรกรปลอดการเผาที่เข้าร่วมการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร

๖. ผังกระบวนการงาน (Work Flow)

๗. ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

๗.๑ ผู้อำนวยการกองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร ผู้อำนวยการกลุ่มวิศวกรรมเกษตร ดำเนินการ ดังนี้

๗.๑.๑ กำหนดแนวทางและกระบวนการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร โดยแบ่งระยะการดำเนินงาน ดังนี้

ดำเนินการ -นำร่องในจังหวัดที่อยู่ในพื้นที่ส่งเสริมการหยุดเผา จำนวน จังหวัด ๒๖ ได้แก่ จังหวัดน่าน เชียงราย ตาก ลำปาง พะเยาแพร่ เชียงใหม่ ลำพูน แม่ฮ่องสอน อุตรดิตถ์ กาญจนบุรี ภาพสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครนายก นครพนม นครราชสีมา นครสวรรค์ บุรีรัมย์ ปราจีนบุรี พิจิตร เพชรบูรณ์ ร้อยเอ็ด ลพบุรี สกลนคร และจังหวัดอุดรธานี โดยเฉพาะจังหวัดที่ประสบปัญหารุนแรงในพื้นที่ภาคเหนือ จำนวน จ ๑๐จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดน่าน เชียงราย ตาก ลำปาง พะเยา แพร่ เชียงใหม่ ลำพูน แม่ฮ่องสอน และจังหวัดอุตรดิตถ์ และหรือจังหวัดที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณโครงการ/ส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตรของกรมส่งเสริมการเกษตรที่มีความพร้อมที่จะดำเนินการ โดยเพิ่มเป้าหมายดำเนินการขึ้นทุกปี เพื่อให้ครอบคลุมพื้นที่การเกษตรวิกฤต

๗.๑.๒ ชี้แจงการดำเนินกิจกรรมการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร มีเป้าหมายผู้เข้าร่วมสัมมนาเป็นเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดอำเภอ ศูนย์ปฏิบัติการ/ที่รับผิดชอบการดำเนินงานโครงการการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร ในพื้นที่ จังหวัด ๒๖เพื่อชี้แจงสร้างความเข้าใจในกระบวนการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร ผลสัมฤทธิ์ที่คาดหวังและประเมินความเป็นไปได้ในการดำเนินงาน

๗.๑.๓ สนับสนุนงบประมาณในการจัดฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้และสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับสำนักงานเกษตรจังหวัดสำนักงานเกษตรอำเภอ เพื่อดำเนินการในพื้นที่/

๗.๒ สำนักงานเกษตรจังหวัดสำนักงานเกษตรอำเภอ/

๗.๒.๑ ประชุมวางแผนการดำเนินกิจกรรมการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร

- แผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับเกษตรกรปลอดการเผา
- แผนการขยายผลต่อเกษตรกรทั่วไป

พิจารณาปรับกระบวนการงานในกิจกรรมการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตรในพื้นที่ที่มีอยู่ให้สอดคล้องกับกระบวนการ

๗.๒.๒ คัดเลือกบุคคลเป้าหมายเพื่อเป็นเกษตรกรปลอดการเผา โดยสร้างและพัฒนาวิทยากรด้านการทำการเกษตรปลอดการเผา คัดเลือกอาสาสมัครเกษตร และเกษตรกรที่มีศักยภาพ เข้าร่วม (.อกม) เป็นวิทยากรด้านการทำการเกษตรปลอดการเผาโดยเกษตรกรต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) สมัครใจเข้าร่วมและมีความตั้งใจ

(๒) มีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเอง และสามารถพัฒนาให้เป็นจุดเรียนรู้การส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตรได้

๗.๒.๓ วิเคราะห์สภาพปัญหาของพื้นที่ คัดเลือกองค์ความรู้ ทางเลือกและการใช้เทคโนโลยีการเกษตรทดแทนการเผาที่เหมาะสม

(๑) การวิเคราะห์สภาพปัญหา ใช้เวทีการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน โดยใช้กลไกของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ในการดำเนินการ (.ศบกด)เพื่อพิจารณาสภาพปัญหาในปัจจุบันของพื้นที่ และผลกระทบที่เกิดจากการเผาในพื้นที่การเกษตร

(๒) สำนักงานเกษตรจังหวัดสำนักงานเกษตรอำเภอ เมื่อได้ทราบถึงปัญหาปัจจุบัน/ของพื้นที่แล้ว ให้ประสานขอรับการสนับสนุนองค์ความรู้ ทางเลือกและการใช้เทคโนโลยีการเกษตรทดแทนการเผาที่เหมาะสม

๗.๒.๔ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับเกษตรกรปลอดการเผา

-พัฒนาทักษะการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรปลอดการเผา โดยการถ่ายทอดความรู้และพัฒนาศักยภาพเกษตรกร ส่งเสริมให้มีจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรทดแทนการเผาทำลาย ปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตจากเดิม มุ่งสู่การทำเกษตรปลอดการเผาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมหลักสูตรอย่างน้อย ๑ วัน

สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับเกษตรกร -ปลอดการเผา เพื่อนำไปพัฒนาพื้นที่การเกษตรของตนเองให้เกิดเป็นจุดเรียนรู้การแก้ไขปัญหาทางการเกษตรและการใช้เทคโนโลยีการเกษตรทดแทนการเผาที่เหมาะสม พื้นที่ไม่น้อยกว่า ๕ ไร่ต่อราย

๗.๓ กำหนดประเด็นและจัดทำแบบประเมินผลการพัฒนาเกษตรกรปลอดการเผา

ภายหลังการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับเกษตรกรปลอดการเผาแล้ว ให้มีการประเมินผลเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตรทุกราย เพื่อประเมินทักษะและความพร้อมในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ทางเลือก และการใช้เทคโนโลยีการเกษตรทดแทนการเผาที่เหมาะสมสู่เกษตรกรทั่วไป

กรณีเกษตรกรยังไม่ผ่านการประเมิน ให้สอบถามความสมัครใจอีกครั้งและวิเคราะห์จุดอ่อน -ของเกษตรกรเพื่อสนับสนุนทักษะเพิ่มเติม

๗.๔ รวมกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่เพื่อสร้างเครือข่ายเกษตรกรปลอดการเผา

บูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานภาคี/ประชุมหารือและประสานความร่วมมือ -ที่เกี่ยวข้อง และภาคเอกชน เพื่อร่วมแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตร

- คัดเลือกและแต่งตั้งผู้แทนเกษตรกรเพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตรนาร่อง

- จัดเวทีชุมชนจัดกระบวนการเรียนรู้/ระหว่างเกษตรกรปลอดการเผาโดยเน้นให้เกษตรกรเป็นศูนย์กลางและออกแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และเสนอแผนชุมชนที่ได้จากการจัดกระบวนการเรียนรู้เข้าสู่เวทีประชาคมในระดับตำบล และบูรณาการร่วมกับแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อเสนอองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นพิจารณาหาแหล่งสนับสนุนงบประมาณในพื้นที่ต่อไป

๗. ๕ เฝ้าระวัง ติดตามสถานการณ์ และแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตรในช่วงวิกฤต

๗.๕.๑ สํารวจข้อมูลพื้นที่ เฝ้าระวัง ติดตามสถานการณ์ รายงานผลช่วงวิกฤต ตามแบบฟอร์มที่กรมส่งเสริมการเกษตรกำหนด โดยคัดเลือกวิทยากรเกษตรกรที่ผ่านการอบรม ดำเนินการในช่วงวิกฤตคือ ระหว่างเดือนมกราคม เมษายน -๒๕๖๑

๗.๕. จัดเวทีเชื่อมโยง ประสานความร่วมมือ และสนับสนุนให้หน่วยงานภาคี ๒ เครือข่าย และอาสาสมัครเกษตรกรในทุกตำบลของ จังหวัดภาคเหนือ เผื่อระวัง ติดตามสถานการณ์การเผา ๑๐ และแก้ไขปัญหาการเผาในพื้นที่การเกษตรในช่วงวิกฤตอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งจัดทำรายงานผลการป้องกัน และแก้ไขปัญหา

๗.๖. ๑. ๖. ๑ รณรงค์ เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์กระตุ้นจิตสำนึกของเกษตรกรให้หยุดเผาในพื้นที่การเกษตร

๗.๖. ๑. ๖. ๑ จัดให้มีการรณรงค์ลดการเผาในท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วงวิกฤตปัญหาหมอกควัน โดยการถ่ายทอดความรู้ เผยแพร่ข้อมูลแก่เกษตรกรในชุมชน ในพื้นที่ ๑๐ จังหวัดภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัดน่าน เชียงราย ตาก ลำปาง พะเยา แพร่ เชียงใหม่ ลำพูน แม่ฮ่องสอน และจังหวัดอุดรดิตถ์ และพื้นที่อื่นที่นอกเหนือ ๑๐ จังหวัดข้างต้น แต่มีการเผาในพื้นที่การเกษตรสูง ๑๖ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกาญจนบุรี กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครนายก นครพนม นครราชสีมา นครสวรรค์ บุรีรัมย์ ปราจีนบุรี พิจิตร เพชรบูรณ์ ร้อยเอ็ด ลพบุรี สกลนคร และจังหวัดอุดรธานี

๗.๖. ๒ จัดทำสื่อถ่ายทอดความรู้ เอกสารวิชาการด้านการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร และจัดให้มีการเผยแพร่ข้อมูลวิชาการดังกล่าวตามสื่อต่างๆ

๗.๗ การจัดทำฐานข้อมูลเครือข่ายเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตรให้กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร ร่วมกับศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จัดทำฐานข้อมูลเครือข่ายเกษตรกรผ่านระบบสารสนเทศ โดยจัดทำรายละเอียดระบุพิกัดของเกษตรกรแต่ละราย

๘. มาตรฐานการปฏิบัติงาน

มาตรฐานการปฏิบัติงาน (Performance Standard) เป็นผลการปฏิบัติงานในระดับใดระดับหนึ่ง ซึ่งถือว่าเป็นเกณฑ์ที่น่าพอใจ หรืออยู่ในระดับที่ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่สามารถทำได้ โดยจะมีกรอบในการพิจารณามาตรฐานในหลายด้าน เช่น ด้านปริมาณ คุณภาพ ระยะเวลา ค่าใช้จ่าย หรือพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงาน การกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานต้องกำหนดให้เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะของงานแต่ละประเภท

มาตรฐานการปฏิบัติงาน	
ชื่อกระบวนการทำงาน : การส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร	
ผู้รับผิดชอบกระบวนการทำงาน : กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร	
ลำดับขั้นตอน	มาตรฐานการปฏิบัติ
๑. จัดประชุมสัมมนาชี้แจงการดำเนินกิจกรรมต่อเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง	- เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติมีความเข้าใจและสามารถนำกระบวนการงานไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง - มีมติเห็นชอบกระบวนการงานจากผู้เกี่ยวข้อง
๒. คัดเลือกเกษตรกรปลอดการเผา	- ได้เกษตรกรปลอดการเผาที่มีความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรม
๓. วิเคราะห์พื้นที่ คัดเลือกองค์ความรู้ทางเลือก และการใช้เทคโนโลยีการเกษตรทดแทนการเผาที่เหมาะสม	- ได้องค์ความรู้ ทางเลือก และการใช้เทคโนโลยีการเกษตรทดแทนการเผาที่เหมาะสมที่จะใช้ในการถ่ายทอดที่ตรงกับสภาพปัญหาในพื้นที่ - มีหลักสูตรที่ครอบคลุมและเหมาะสม
๔. จัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับเกษตรกรปลอดการเผา	- เกษตรกรปลอดการเผาได้รับการพัฒนาทักษะการถ่ายทอดและองค์ความรู้ที่ถูกต้อง ส่งเสริมให้มีจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรทดแทนการเผาทำลาย ปรับเปลี่ยนวิธีการผลิตจากเดิม มุ่งสู่การทำ การเกษตรปลอดการเผาที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
๕. ประเมินผลเกษตรกรปลอดการเผา	- มีแบบประเมินที่มีประสิทธิภาพในการวิเคราะห์เกษตรกรปลอดการเผาที่มีความพร้อมร่วมเป็นวิทยากร/ขยายผลสู่เกษตรกรทั่วไป
๖. วางแผนการขยายผลเกษตรกรทั่วไป	- แผนการขยายผลสู่เกษตรกรทั่วไปสามารถสอดคล้องกับกิจกรรมภายใต้โครงการตามงบประมาณปกติเป็นการเตรียมความพร้อมในการเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง
๗. ถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรทั่วไป	- เกษตรกรทั่วไปได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ ทางเลือก และ การใช้เทคโนโลยีการเกษตรทดแทนการเผาที่เหมาะสมจากเกษตรกรปลอดการเผาที่เหมาะสม - มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ภายหลังการถ่ายทอดองค์ความรู้
๘. สร้างเครือข่ายเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร	- มีการจัดกระบวนการอย่างต่อเนื่อง ให้กับเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตรให้มีประเด็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาหรือการพัฒนาาร่วมกัน
๙. จัดทำฐานข้อมูลเครือข่ายเกษตรกรปลอดการเผา	- ฐานข้อมูลเครือข่ายเกษตรกรปลอดการเผาที่จัดทำขึ้นต้องสามารถเผยแพร่ให้บุคคลทั่วไปรับทราบ และเป็นประโยชน์ในการต่อยอดต่อไป

๙. ติดตามและประเมินผล

เมื่อมีการดำเนินการจัดทำคู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงานเพื่อนำกระบวนการไปสู่การปฏิบัติ ทั้งนี้ ต้องมีระบบการติดตามประเมินผลการนำมาตรฐานการปฏิบัติงานไปใช้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปตามคู่มือที่กำหนด กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร ร่วมกับสำนักงานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรที่เกี่ยวข้อง จัดทีมลงพื้นที่ในการติดตามประเมินผลในระดับจังหวัด และระดับอำเภอโดยดำเนินการติดตามและประเมินผลในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. ความเหมาะสมของการคัดเลือกเกษตรกรรปลูกองคา
๒. การจัดการกระบวนการเรียนรู้
๓. การสนับสนุนปัจจัยการผลิตในการจัดทำจุดเรียนรู้ในพื้นที่เกษตรของเกษตรกรรปลูกองคา
๔. การปรับแผนให้สอดคล้องกับกิจกรรมภายใต้โครงการงบประมาณปกติ

๑๐. เอกสารอ้างอิง

- คู่มือการปฏิบัติงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องงานส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร

๑๑. แบบฟอร์ม

- ๑๑.๑ แบบฟอร์มการรับสมัครเกษตรกรรปลูกองคา
- ๑๑.๒ แบบรายงานผลการดำเนินกิจกรรม และสรุปรายชื่อเกษตรกร

แบบรับสมัครเกษตรกรรปลูกองคเผลอ กิจกรรการส่งเสริมการหยุดเผลอในพื้นที่การเกษตร

วันที่รับสมัคร วันที่เดือน.....พ.ศ. ๒๕๖๐

สถานที่รับสมัคร หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

๑. เลขประจำตัวประชาชน -

ข้าพเจ้าชื่อ (นาย /นาง / นางสาว / อื่น.(ระบุ).....) ชื่อ.....สกุล.....

เลขรหัสประจำบ้าน

๒. ที่อยู่ตามทะเบียนบ้าน บ้านเลขที่ หมู่ที่..... ชื่อบ้าน.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์.....

๓. คุณสมบัติของเกษตรกร

Smart Farmer Young Smart Farmer ปราชญ์เกษตร

อาสาสมัครเกษตร เกษตรกรในพื้นที่โครงการพระราชดำริ

๔. ประกอบอาชีพการเกษตร

ทำนา พืชไร่ ระบุ..... ไม้ผล-ไม้ยืนต้น ระบุ.....

พืชผัก ระบุ..... เกษตรผสมผสาน ระบุ.....

๕. พื้นที่ทำการเกษตร จำนวน.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

๖. พื้นที่ที่สามารถทำเป็นจุดเรียนรู้ จำนวน.....ไร่.....งาน.....ตารางวา

๗. ประวัติการฝึกอบรม

ไม่เคยเข้ารับฝึกอบรม

เคยเข้ารับการฝึกอบรม

หลักสูตรการเป็นวิทยากร หลักสูตรความรู้ทางวิชาการ ระบุ.....

ลงชื่อ.....เกษตรกร

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่รับสมัคร

(.....)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ภาคผนวก

แบบฟอร์มแจ้งชื่อกระบวนงาน
ตัวชี้วัดที่ ๕.๕ ระดับความสำเร็จของการดำเนินการตามมาตรฐานการปฏิบัติงาน
ตามการประเมินผลการปฏิบัติราชการของผู้อำนวยการกอง/สำนัก/สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๑ รอบ ๒

ชื่อหน่วยงาน : กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร

ชื่อกระบวนงาน : กระบวนงานการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตร ของกลุ่มวิศวกรรมเกษตร

ชื่อ-สกุล/ตำแหน่ง	กลุ่ม/ฝ่ายที่สังกัด	โทรศัพท์/ เบอร์โทรภายใน	โทรศัพท์มือถือ	อีเมล
ผู้รับผิดชอบตัวชี้วัด				
ผู้รับผิดชอบกระบวนงาน				

หมายเหตุ : ผู้รับผิดชอบกระบวนงานและผู้รับผิดชอบตัวชี้วัดนี้ควรเป็นบุคคลเดียวกัน เพื่อจะได้เข้าใจขั้นตอนการดำเนินงานของกระบวนงานที่คัดเลือกมากที่สุด
ตามหลักเกณฑ์ตัวชี้วัดที่กำหนด

แบบฟอร์ม ๓

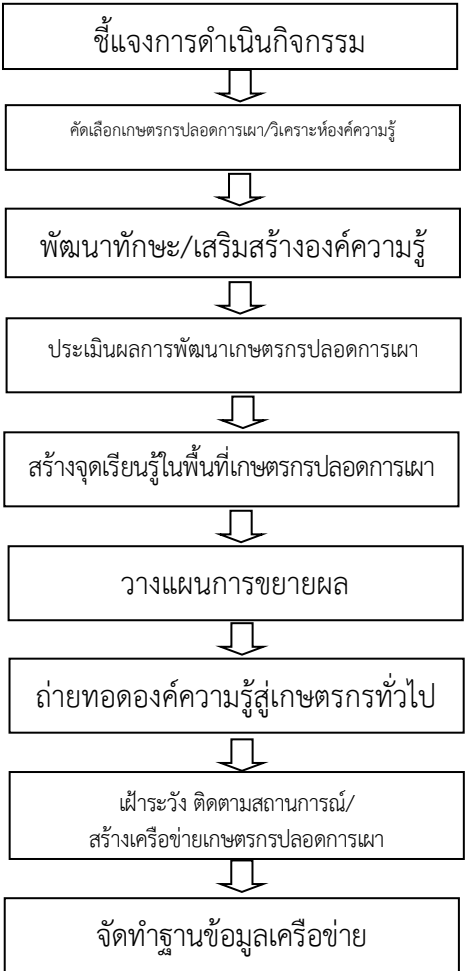
กลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามความต้องการและความคาดหวังและแนวทางการปรับปรุงกระบวนการ

ชื่อกระบวนการทำงาน : กระบวนการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตร				
ผู้รับผิดชอบกระบวนการทำงาน : กลุ่มวิศวกรรมเกษตร กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร				
กลุ่มผู้รับบริการ/ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ความต้องการ/ความคาดหวัง	ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินงาน	แนวทางและวิธีการปรับปรุง กระบวนการ	ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และ อื่นๆ
<p>กลุ่มผู้รับบริการ</p> <p>- เกษตรกรในพื้นที่ ๒๖ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดน่าน เชียงราย ตาก ลำปาง พะเยาแพร่ เชียงใหม่ ลำพูน แม่ฮ่องสอน อุตรดิตถ์ กาญจนบุรี กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ชัยภูมิ นครนายก นครพนม นครราชสีมา นครสวรรค์ บุรีรัมย์ ปราจีนบุรี พิจิตร เพชรบูรณ์ ร้อยเอ็ด ลพบุรี สกลนคร และจังหวัดอุดรธานี</p>	<p>หน่วยงาน/ผู้ปฏิบัติงาน</p> <p>- เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ได้รับการชี้แจงทำความเข้าใจการดำเนินงานส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตรที่ถูกต้องและเหมาะสม</p> <p>- การคัดเลือกพื้นที่และบุคคลเป้าหมาย สามารถวิเคราะห์ปัญหาสถานการณ์การผลิต และความพร้อมของชุมชนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม</p>	<p>หน่วยงาน/ผู้ปฏิบัติงาน</p> <p>- เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรได้รับการชี้แจงทำความเข้าใจตลาดเคลื่อนในการดำเนินงานส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตร</p> <p>- การคัดเลือกพื้นที่และบุคคลเป้าหมาย ไม่สามารถวิเคราะห์ปัญหา สถานการณ์การผลิต และความพร้อมของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>- การคัดเลือกเกษตรกรปลอดการเผายังไม่มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกที่แน่นอน</p> <p>- การถ่ายทอดความรู้ด้านผลกระทบที่เกิดจากการเผาในพื้นที่การเกษตร ที่สอดคล้องเป็นทางเลือกและการสาธิตการใช้เทคโนโลยีการเกษตร ยังไม่ครอบคลุมเหมาะสม เพื่อให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตจากรูปแบบเดิม</p>	<p>๑. ปรับปรุงหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการพิจารณาคัดเลือกบุคคลเป้าหมาย</p> <p>๒. จัดทำคู่มือโครงการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตร และพัฒนาปรับปรุงสำหรับเจ้าหน้าที่และเกษตรกร</p> <p>๓. นำร่องสาธิตเทคโนโลยีการจัดการเศษวัสดุการเกษตรทดแทนการเผาในพื้นที่ที่ทันสมัย</p> <p>๔. รณรงค์ เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์กระตุ้นจิตสำนึกการหยุดเผาในพื้นที่การเกษตร เน้นย้ำเจ้าหน้าที่และผู้รับบริการปฏิบัติตาม</p>	<p>๑. การประชุมชี้แจงผ่านการประชุมเวทีต่างๆ เช่น</p> <p>- ผ่าน video conference</p> <p>๒. การจัดทำโปสเตอร์ประชาสัมพันธ์</p>
<p>ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย</p> <p>- หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์/หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p> <p>- พื้นที่การเกษตรข้างเคียง</p>	<p>ผู้รับบริการ</p> <p>- มีองค์ความรู้ที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่</p> <p>- ได้รับการพัฒนาทักษะและเสริมสร้างองค์ความรู้</p> <p>- สามารถดำเนินกิจกรรมการเกษตรในพื้นที่ของตนเองจนเกิดเป็นจุดเรียนรู้ได้</p>			

ชื่อกระบวนการทำงาน : กระบวนการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตร				
ผู้รับผิดชอบกระบวนการทำงาน : กลุ่มวิศวกรรมเกษตร กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร				
กลุ่มผู้รับบริการ/ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	ความต้องการ/ความคาดหวัง	ปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินงาน	แนวทางและวิธีการปรับปรุง กระบวนการงาน	ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และ อื่นๆ
	<p>- สามารถดำเนินกิจกรรมการ พัฒนาและส่งเสริมการหยุดเผาใน พื้นที่เกษตรอย่างต่อเนื่อง</p> <p>ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย</p> <p>- ข้อมูลเกษตรกรที่ได้รับการ พัฒนาและส่งเสริมการหยุดเผาใน พื้นที่เกษตรที่ถูกต้องและ เหมาะสม</p>	<p>ผู้รับบริการ</p> <p>- ขาดองค์ความรู้ที่เหมาะสมกับศักยภาพ ของพื้นที่</p> <p>- ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมการเกษตรใน พื้นที่ของตนเองจนเกิดเป็นจุดเรียนรู้ได้</p> <p>- ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมการพัฒนาและ ส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตรได้อย่าง ต่อเนื่อง</p>		

แบบฟอร์ม ๔

การวิเคราะห์กระบวนการทำงานโดยใช้ SIPOC

ชื่อกระบวนการทำงาน : กระบวนการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตร				
ผู้รับผิดชอบกระบวนการทำงาน : กลุ่มวิศวกรรมเกษตร กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร				
ผู้ส่งมอบผลิตภัณฑ์หรือบริการ (Suppliers)	ปัจจัยนำเข้า (Input)	กระบวนการทำงาน (Process)	ผลผลิต (Output)	ผู้รับบริการ (Customers)
<ul style="list-style-type: none"> - กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร - สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตร - สำนักงานเกษตรจังหวัด/อำเภอ ในพื้นที่ ๒๖ จังหวัด - ศูนย์ปฏิบัติการในพื้นที่ ๒๖ จังหวัด 	<ul style="list-style-type: none"> - องค์ความรู้จากโครงการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตร/โครงการอื่นๆ ด้านการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี/พระราชดำริ ในพื้นที่ ๒๖ จังหวัด - แบบประเมินผลการพัฒนาเกษตรกรปลอดการเผา - ระบบเครือข่ายสารสนเทศ - ระบบประเมินผลการดำเนินงาน - งบประมาณ 	 <pre> graph TD A[ชี้แจงการดำเนินกิจกรรม] --> B[คัดเลือกเกษตรกรปลอดการเผา/วิเคราะห์องค์ความรู้] B --> C[พัฒนาทักษะ/เสริมสร้างองค์ความรู้] C --> D[ประเมินผลการพัฒนาเกษตรกรปลอดการเผา] D --> E[สร้างจุดเรียนรู้ในพื้นที่เกษตรกรปลอดการเผา] E --> F[วางแผนการขยายผล] F --> G[ถ่ายทอดองค์ความรู้สู่เกษตรกรทั่วไป] G --> H[เฝ้าระวัง ติดตามสถานการณ์/สร้างเครือข่ายเกษตรกรปลอดการเผา] H --> I[จัดทำฐานข้อมูลเครือข่าย] </pre>	<ul style="list-style-type: none"> - เกษตรกรปลอดการเผาในพื้นที่ ๒๖ จังหวัด - จุดเรียนรู้ในชุมชน ในพื้นที่ ๒๖ จังหวัด - ฐานข้อมูลเครือข่ายเกษตรกรปลอดการเผา - แผนการขยายผลโครงการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตรในชุมชน/พื้นที่ใกล้เคียง 	<ul style="list-style-type: none"> - เกษตรกรทั่วไป - ชุมชน - หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แบบฟอร์ม ๕
ข้อกำหนดที่สำคัญและตัวชี้วัดของกระบวนการ

ชื่อกระบวนการทำงาน : กระบวนการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตร			
ผู้รับผิดชอบกระบวนการทำงาน : กลุ่มวิศวกรรมเกษตร กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร			
ลำดับขั้นตอน	ข้อกำหนดสำคัญ	ตัวชี้วัดที่สำคัญของกระบวนการ	
		ตัวชี้วัดภายในกระบวนการ	ตัวชี้วัดผลลัพธ์ของกระบวนการ
๑. ชี้แจงการดำเนินกิจกรรม	ต้องเป็นเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานโครงการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตร	จำนวนเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการชี้แจงทำความเข้าใจการดำเนินงาน	<ul style="list-style-type: none"> - ร้อยละของเกษตรกรที่เข้าร่วมการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตรมาใช้อย่างต่อเนื่อง - ร้อยละของแผนการพัฒนาการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตรที่ถูกนำเข้าสู่แผนของชุมชน
	ต้องมีคู่มือการดำเนินงานที่ชัดเจน		
๒. คัดเลือกเกษตรกรปลอดการเผา/วิเคราะห์องค์ความรู้	ใช้ข้อมูลเกษตรกรเป้าหมายที่ครอบคลุมมาประกอบการพิจารณาคัดเลือก	จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการคัดเลือกเป็นเกษตรกรปลอดการเผา	
	วิเคราะห์สภาพปัญหาและศักยภาพของพื้นที่ได้อย่างถูกต้อง เพื่อให้สามารถระบุงค์ความรู้ที่เหมาะสม	จำนวนองค์ความรู้ที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่	
๓. พัฒนาทักษะ/เสริมสร้างองค์ความรู้	ความถูกต้องเหมาะสมของการจัดกระบวนการเรียนรู้และมีกรอบระยะเวลาที่ชัดเจน	ร้อยละของเกษตรกรปลอดการเผาที่ได้รับการพัฒนาทักษะและเสริมสร้างองค์ความรู้	
๔. ประเมินผลการพัฒนาเกษตรกรต้นแบบปลอดการเผา	มีเครื่องมือวัดผลที่เหมาะสม	ร้อยละของเกษตรกรปลอดการเผาที่ผ่านการประเมินผล	

ชื่อกระบวนการทำงาน : กระบวนการส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตร			
ผู้รับผิดชอบกระบวนการทำงาน : กลุ่มวิศวกรรมเกษตร กองส่งเสริมโครงการพระราชดำริ การจัดการพื้นที่และวิศวกรรมเกษตร			
ลำดับขั้นตอน	ข้อกำหนดสำคัญ	ตัวชี้วัดที่สำคัญของกระบวนการ	
		ตัวชี้วัดภายในกระบวนการ	ตัวชี้วัดผลลัพธ์ของกระบวนการ
๔. สร้างจุดเรียนรู้ในพื้นที่เกษตรกรปลอดการเผา	การสนับสนุนปัจจัยการผลิต/ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีต้องพิจารณาถึงความเหมาะสม และความคุ้มค่า	ร้อยละของเกษตรกรปลอดการเผาที่สามารถดำเนินกิจกรรมการเกษตรในพื้นที่ของตนเองจนเกิดเป็นจุดเรียนรู้ได้	
๖. วางแผนการขยายผล	ความถูกต้องสมบูรณ์และชัดเจนของการจัดทำแผน	เกิดแผนการการพัฒนาและส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตร	
๗. ถ่ายทอดองค์ความรู้เกษตรกรทั่วไป	เกษตรกรปลอดการเผาผู้ถ่ายทอดต้องมีความเข้าใจในองค์ความรู้และทักษะที่ดีในการถ่ายทอด	จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้จากเกษตรกรปลอดการเผา	
	กระบวนการเรียนรู้ต้องเหมาะสมกับเกษตรกรในพื้นที่นั้นๆ		
๘. เฝ้าระวัง ติดตามสถานการณ์/สร้างเครือข่ายเกษตรกรปลอดการเผา/จัดทำฐานข้อมูล	การเฝ้าระวัง ติดตามสถานการณ์อย่างต่อเนื่อง สามารถรายงานผลในช่วงวิกฤติได้อย่างรวดเร็ว	จำนวนการรายงานผลการป้องกันและการแก้ไขปัญหาในช่วงวิกฤติ	
	ความต่อเนื่องของเกษตรกรในการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตร	ร้อยละของเกษตรกรที่มีการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาและส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตรอย่างต่อเนื่อง	
	ความถูกต้องและรวดเร็วในการเข้าถึงฐานข้อมูล	เกิดฐานข้อมูลเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมการหยุดเผาในพื้นที่เกษตร	

